

CAMERA NOTARIALĂ DIN REPUBLICA MOLDOVA

adresa: MD-2012, mun. Chișinău, str. București 90, of. 16

www.cnm.md; camera.notariala@cnm.md, (022) 000 701, (022) 000 702, 061077753

14 mai 2025

SINTEZA

**executării Planului anual de control al notarilor ca entități
supravegheate în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor
și finanțării terorismului pentru anul 2024
(perioada supusă controlului 2021 –2022)**

În temeiul Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, a Regulamentului privind activitatea notarilor în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, aprobat de Adunarea Generală a Notarilor din 06.10.2018 și a Regulamentului privind verificarea respectării de către notari a obligațiilor privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, aprobat de Adunarea Generală Extraordinară a Notarilor din data de 06.08.2021, cu modificările ulterioare, Camera Notarială în calitate de organ de supraveghere a notarilor ca entități raportoare și, respectiv, supravegheate în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, prin intermediul Corpului de control a efectuat controlul notarilor pe segmentul de referință.

Obiectivul major al controlului efectuat a fost verificarea nivelului de conformare a notarilor supuși controlului prevederilor legale în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului pentru perioada anilor instituită conform Planului anual de control pentru anul 2024, ținând cont de Nota informativă la acesta.

Scopul controlului efectuat a fost verificarea respectării de către notarii vizați a legislației în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, a programului intern privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului a notarului, a măsurilor de prevenire și de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, care să contribuie la asigurarea securității statului, apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice, precum și ale statului. Rezultatele controlului au drept scop identificarea segmentelor

vulnerabile pentru a asigura în viitor aplicarea corectă a legislației din domeniu, inclusiv elaborarea recomandărilor de către organul de supraveghere – Camera Notarială și instruirea notarilor reieșind din deficiențele identificate.

Conform Deciziei Consiliului Camerei Notariale nr. 3 din 19.09.2022, a fost constituit Corpul de control în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, în următoarea componență: Ciorba Valentina, Conoval Marcel, Dobuleac Viorica, Gulian Irina, Manole Corina, Palic Fedora, Stati Natalia și Zgardan Diana.

În acest scop, potrivit pct. 5 lit. b), pct. 31 și pct. 32 din Regulamentul privind verificarea respectării de către notari a obligațiilor privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, aprobat de Adunarea Generală a Notarilor din data de 06.08.2021, cu modificările ulterioare, din rândul membrilor Corpului de control au fost constituite 5 Comisii de supraveghere, după cum urmează:

1. Ciorba Valentina, Conoval Marcel, Dobuleac Viorica, Gulian Irina, Manole Corina, Palic Fedora, Stati Natalia și Zgardan Diana – în temeiul Dispoziției Președintelui Camerei Notariale nr. 6/2024 din 12.04.2024, pentru controlul la distanță al tuturor notarilor incluși în Planul anual de control pentru anul 2024;
2. Ciorba Valentina, Gulian Irina și Zgardan Diana – în temeiul Dispoziției Președintelui Camerei Notariale nr. 27/2024 din 29.10.2024, pentru controlul la fața locului al activității notarului Butnaru Rodion;
3. Ciorba Valentina, Manole Corina și Stati Natalia – în temeiul Dispoziției Președintelui Camerei Notariale nr. 34/2024 din 05.12.2024, pentru controlul la fața locului al activității notarului Bicec Victor;
4. Conoval Marcel, Gulian Irina și Stati Natalia – în temeiul Dispoziției Președintelui Camerei Notariale nr. 35/2024 din 05.12.2024, pentru controlul la fața locului al activității notarului Chirinciuc Galina;
5. Dobuleac Viorica, Palic Fedora și Zgardan Diana – în temeiul Dispoziției Președintelui Camerei Notariale nr. 36/2024 din 05.12.2024, pentru controlul la fața locului al activității notarului Criucova Svetlana.

Se menționează că nu au fost identificate cazuri de conflict de interese în sensul pct. 38-40 din Regulamentul privind verificarea respectării de către notari a obligațiilor privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

În anul 2024 controlul în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului s-a efectuat conform Planului anual de control al notarilor ca entități supravegheate în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului pentru anul 2024, aprobat prin Decizia Consiliului Camerei Notariale nr. 1 din 27.12.2023, modificat prin Decizia CCN nr. 2 din 27.09.2024, în temeiul Ordinelor Președintelui Camerei Notariale cu privire la efectuarea controlului planificat al activității notarului în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului (nr. 1/2024 din 11.07.2024, nr. 2/2024 din 11.07.2024, nr. 3/2024 din 11.07.2024, nr. 4/2024 din 11.07.2024, nr. 5/2024 din 19.07.2024, nr. 6/2024 din 19.07.2024, nr. 7/2024 din 19.07.2024, nr. 8/2024 din 19.07.2024, nr. 9/2024 din 19.07.2024, nr. 10/2024 din 23.07.2024, nr. 11/2024 din 23.07.2024, nr. 12/2024 din 23.07.2024, nr. 13/2024 din 23.07.2024, nr. 14/2024 din 31.10.2024, nr. 15/2024 din 05.12.2024, nr. 16/2024 din 05.12.2024 și nr. 17/2024 din 05.12.2024) și a cuprins următoarele perioade de verificare: anii 2019-2020 (pentru 1 (un) notar), anul 2021 (pentru 11 (unsprezece) notari) și anul 2022 (pentru 2 (doi) notari).

Notarii supuși controlului au fost selectați în baza criteriilor și circumstanțelor elucidate în Nota informativă la Planul anual de control.

Pe parcursul anului de referință membrii Comisiei de supraveghere din oficiu/la distanță s-au întrunit în ședințe săptămânale. Inițial, membrii comisiei au analizat materialele acumulate și sistematizate de Camera Notarială în cadrul supravegherii din oficiu.

Urmare a contrapunerii și studierii datelor accesibile Comisiei de supraveghere în scopul elucidării unor aspecte incerte pentru formularea concluziilor, au fost elaborate chestionare personalizate pentru notarii vizați, în temeiul cărora s-au solicitat următoarele:

1. Politicile interne pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, aprobate de notar;
2. Rapoartele de evaluare a riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului, aprobate de notar;

3. Alte informații relevante, după caz. Astfel, în situațiile în care au fost identificate discrepanțe în datele notarilor, s-a solicitat furnizarea informației suplimentare privind:

- Riscurile identificate de notar în propria activitate;
- Indicatorii utilizați de notar pentru identificarea riscurilor în propria sa practică;
- Măsurile de precauție aplicate de notar pentru diminuarea riscurilor identificate;
- Numărul contractelor de vânzare-cumpărare, donație, cesiune, împrumut etc.;
- Obiectele materiale predominante, în special în tranzacțiile cu valori sub sau peste 200 000 lei;
- Numărul persoanelor juridice rezidente și nerezidente participante la tranzacții în perioada verificată;
- Indicatorii utilizați la identificarea persoanelor față de care au fost aplicate măsuri de precauție sporită;
- Măsurile de precauție aplicate de notar în cazul autentificării tranzacțiilor complexe și neordinare;
- Indicii de suspiciune identificați la calificarea tranzacțiilor suspecte raportate;

Pentru atingerea obiectivelor stabilite, au fost analizate comparativ datele din rapoartele privind activitatea profesională a notarilor, informațiile din rapoartele aferente segmentului PCSB/FT, precum și răspunsurile furnizate de notari în chestionarele transmise Comisiei de supraveghere.

Comisia de supraveghere la distanță a examinat, din oficiu, răspunsurile, informațiile și documentele furnizate la solicitare de către notarii vizați. În funcție de circumstanțele fiecărui caz, s-a decis asupra întocmirii actului de control la distanță sau efectuării verificării la fața locului.

În cazul a trei notari, având în vedere neprezentarea informațiilor solicitate și lipsa răspunsurilor la întrebările adresate de Comisia de supraveghere din oficiu, precum și discrepanțele identificate în datele furnizate de către aceștia, Comisia nu a putut formula o concluzie clară privind riscurile, nivelul lor, măsurile de precauție aplicate și modul de gestionare a riscurilor de către notarii vizați. În consecință, s-a dispus efectuarea unui control la fața locului.

Având în vedere că unul dintre notari figura în lista celor supuși controlului în anul 2022, dar, din motive de sănătate, nu a putut asigura condițiile necesare pentru accesul Comisiei de supraveghere, acesta a fost inclus din nou în lista notarilor verificați, conform prevederilor Planului anual de control pentru anul respectiv. În consecință, s-a dispus efectuarea controlului la fața locului.

Se menționează că în cadrul controlului realizat atât la distanță, cât și la fața locului, s-au obținut copii de pe documentele aflate în raport cu obiectul și scopul controlului, cum ar fi programele interne ale notarilor privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, rapoartele privind rezultatele evaluării riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului în activitatea notarilor, metodologiile de evaluare a riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului în activitatea notarilor, rapoartele privind activitatea notarului pe segmentul prevenirii și combaterii spălării banilor.

La efectuarea controlului Comisiile de supraveghere au verificat următoarele:

1. Dacă notarii dețin politici interne și programe proprii pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, după caz, metode adecvate în materie de precauție privind solicitantii, pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului;
2. Dacă notarii înțeleg cum se efectuează evaluarea riscurilor și ce metode și indici utilizează la evaluarea internă a riscurilor;
3. Dacă notarii au efectuat evaluarea internă a riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului în activitatea sa și ce măsuri de precauție se aplică pentru diminuarea acestora, conform raportului de evaluare pentru perioada de referință;
4. Dacă factorii de risc raportați corespund cu riscurile identificate și consemnate în raport;
5. Dacă notarii cunosc ce tranzacții sunt calificate drept tranzacții vulnerabile spălării banilor și finanțării terorismului;
6. Dacă notarii înțeleg ce acțiuni trebuie întreprinse pentru a stabili scopul și natura tranzacției contemplată a tranzacțiilor/contractelor solicitate;
7. Dacă notarii înțeleg cum să aplice și aplică măsuri de precauție privind solicitantii în raport cu riscurile asociate identificate;
8. Dacă notarii înțeleg ce măsuri trebuie aplicate pentru identificarea beneficiarului efectiv;

9. În cadrul controlului la fața locului, dacă acțiunile/măsurile ce se conțin în: a) programul intern a notarului privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului; b) raportul privind activitatea profesională a notarului pentru perioada de referință; c) raportul privind activitatea notarului pe segmentul prevenirii și combaterii spălării banilor pentru perioada de referință; d) raportul privind rezultatele evaluării riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului în activitatea notarului; corespund cu datele/informațiile din tranzacțiile vulnerabile spălării banilor și finanțării terorismului, precum și actelor aferente lor, din eșantionul selectat;

10. În cadrul controlului la fața locului, dacă notarii monitorizează tranzacțiile, pentru a se asigura ca ele să fie conforme cu informațiile deținute de notar referitoare la solicitanți, la profilul activității și la profilul riscului, inclusiv la sursa bunurilor/mijloacelor bănești/fondului, și dacă documentele, datele sau informațiile deținute sînt actualizate;

11. Ce criterii aplică notarii pentru identificarea tranzacțiilor care urmează a fi raportate la SPCSB, iar în cazul notarilor verificați la fața locului, dacă aceștia, din eșantionul selectat, raportează activitățile sau tranzacțiile care cad sub incidența Legii nr. 308/2017;

12. Modul în care au fost identificate tranzacțiile suspecte raportate către SPCSB, precum și criteriile de suspiciune stabilite de notarii, care le-au indicat în rapoarte;

13. Dacă notarii execută și alte obligații prevăzute de legislația în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, de regulamentele, după caz, alte acte, aprobate de Camera Notarială și de programul intern al notarului.

Urmare a efectuării controalelor planificate au fost întocmite 14 (paisprezece) acte de control, care au fost expediate în adresa notarilor vizați.

În scopul înlăturării încălcărilor identificate în urma controlului, Comisia de supraveghere a prescris îndeplinirea anumitor obligațiuni **pentru doi notari, dintre care doar unul s-a conformat.**

Obiecții motivate în formă scrisă la actele de control nu au fost prezentate.

Opinii separate ale membrilor comisiilor de supraveghere nu au fost întocmite.

Se menționează că controlul s-a realizat pe parcursul anului 2024 în format mixt. În cazul controlului la fața locului, acesta a fost efectuat în timpul orelor de lucru al notarilor supuși verificării și a durat, în mediu, 3 ore. Fiecare notar a fost înștiințat în modul corespunzător privind perioada controlului, obiectul și scopul controlului, precum și informația privind începutul controlului (data și ora), lista actelor pe care notarul urma să le prezinte Comisiei de supraveghere și alte date relevante, după caz, conform prevederilor Regulamentului privind verificarea respectării de către notari a obligațiilor privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

În rezultatul efectuării controlului Comisiile de supraveghere au constatat următoarele:

- Majoritatea notarilor supuși controlului au aprobat politicile și procedurile pentru prevenirea spălării banilor și finanțării terorismului, care includ măsuri de precauție privind solicitanții/clientii, de identificare a tranzacțiilor complexe și neordinare, de raportare a activităților și tranzacțiilor care cad sub incidența Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului. Cu toate acestea, trei notari fie s-au conformat doar parțial, fie nu au respectat deloc prevederile legale în vigoare.
- În unele politici interne ale notarilor lipsesc proceduri de identificare a persoanelor expuse politic.
- În urma controalelor efectuate la fața locului, s-a constatat că măsurile incluse în programele interne ale notarilor privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (PCSB/FT) nu sunt aplicate în totalitate în practică. În special, măsurile de precauție privind solicitanții, identificarea beneficiarilor efectivi, stabilirea sursei fondurilor și a mijloacelor bănești, analiza scopului și naturii tranzacțiilor, precum și procedurile de păstrare a datelor nu corespund integral cu cele implementate efectiv de notari. Aceste constatări indică o abordare formalistă a notarilor în domeniul PCSB/FT, evidențiind nevoia unei aplicări mai riguroase și conforme cu prevederile legale.
- Deși majoritatea notarilor supuși controlului au întocmit rapoarte privind evaluarea riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului, în unele situații, factorii de risc identificați în aceste documente nu corespund celor declarați în rapoartele transmise către CN pe segmentul PCSB/FT. În alte cazuri, documentele interne de evaluare nu includ metoda utilizată, indicii care au stat la baza identificării riscurilor și nici măsurile de control intern necesare pentru diminuarea acestora.

- Deși unii dintre notarii supuși controlului au aprobat metodologii pentru evaluarea riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului în activitatea lor, aceștia nu au demonstrat o aplicare efectivă a metodologiei respective. Notarii nu au o înțelegere clară asupra modului în care trebuie efectuată evaluarea riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului în propria activitate. De asemenea, întâmpină dificultăți în aprecierea nivelului de risc specific și în stabilirea măsurilor adecvate ce trebuie aplicate proporțional riscului identificat. În majoritatea cazurilor, notarii au declarat riscurile sectoriale, însă nu au definit criterii specifice activității lor, necesare pentru o evaluare corectă și fundamentată a propriilor riscuri de SB/FT, iar măsurile indicate de notari ca fiind aplicate pentru diminuarea riscurilor nu sunt adecvate și proporționale riscului identificat.
- Majoritatea notarilor supuși controlului aplică măsuri corespunzătoare pentru identificarea și verificarea beneficiarului efectiv, precum și pentru evaluarea scopului și naturii tranzacțiilor vulnerabile spălării banilor. Cu toate acestea, unii notari nu au o înțelegere clară asupra documentelor și informațiilor necesare pentru determinarea certă a beneficiarului efectiv, a structurii proprietății și a structurii de control ale persoanei juridice. De asemenea, aceștia întâmpină dificultăți în identificarea acțiunilor necesare pentru o evaluare corespunzătoare a scopului și naturii tranzacțiilor sau contractelor solicitate.
- Majoritatea notarilor supuși controlului nu au perceput care tranzacții sunt calificate drept tranzacții vulnerabile SB/FT. Doar unii notari dau o calificare corectă tranzacțiilor catalogate drept tranzacții vulnerabile SB/FT și aplică corect criteriile pentru identificarea tranzacțiilor care urmează a fi raportate la SPCSB.
- În cazul notarilor care își desfășoară activitatea în raioane, numărul redus de tranzacții raportate către SPCSB se explică prin valoarea mică a contractelor autentificate. Conform datelor furnizate de notari, obiectul material al contractelor cu o valoare sub 200000 lei include: terenuri cu sau fără construcții, terenuri agricole, inclusiv grădini, loturi pomicole, încăperi locative, sume de bani, participațiuni la capitalul social.
- O parte dintre notari nu fac o diferențiere clară între tipurile de măsuri de cunoaștere a solicitantului (standard, simplificate, sporite) și nu le aplică proporțional nivelului de risc aferent fiecărei situații.
- Majoritatea notarilor supuși controlului nu au înțeles ce date trebuie înscrise în Raportul privind activitatea notarului pe segmentul PCSB/FT (prezentat Camerei Notariale), în partea ce ține de numărul de tranzacții raportate, solicitanți, clienți față de care se aplică măsuri de precauție sporite,

simplificate, standard conform prevederilor Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului. În plus, la unii notari au fost constatate discrepanțe în datele raportate către Camera Notarială, ceea ce evidențiază necesitatea unei clarificări suplimentare a procesului de raportare și a criteriilor utilizate.

Pentru îmbunătățirea activității în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, comisiile de supraveghere au formulat și transmis notarilor recomandări individuale, adaptate specificului activității fiecărui notar.

Pe baza constatărilor indicate, se pot formula mai multe recomandări pentru îmbunătățirea conformității notarilor cu prevederile privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (PCSB/FT). Iată câteva direcții esențiale:

1. Clarificarea și uniformizarea procesului de evaluare a riscurilor

- Elaborarea unor ghiduri detaliate pentru identificarea și clasificarea riscurilor specifice activității notariale.
- Instruirea notarilor privind metodologia de evaluare a riscurilor, cu exemple concrete de aplicare.
- Stabilirea unor criterii uniforme pentru evaluarea nivelului de risc și aplicarea măsurilor corespunzătoare.

2. Îmbunătățirea aplicării măsurilor de cunoaștere a solicitanților

- Clarificarea diferențelor dintre măsurile standard, simplificate și sporite pentru cunoașterea solicitanților.
- Crearea unor liste orientative privind documentele și informațiile necesare pentru determinarea beneficiarului efectiv.

3. Standardizarea procesului de raportare

- Revizuirea datelor din Raportul de activitate pe segmentul PCSB/FT transmis Camerei Notariale pentru a asigura completitudinea și acuratețea informațiilor privind tranzacțiile, solicitanții și riscurile asociate.
- Organizarea de sesiuni de instruire pentru explicarea detaliată a criteriilor și informațiilor necesare în raport.

4. Aplicarea efectivă a măsurilor interne de precauție

- Monitorizarea activității notarilor pentru a verifica dacă măsurile din programele proprii PCSB/FT sunt implementate corect.
- Crearea unor mecanisme de control intern pentru verificarea aplicării măsurilor de identificare a beneficiarilor, sursei fondurilor și naturii tranzacțiilor.
- Încurajarea unei abordări proactive și responsabile în domeniul PCSB/FT, evitând formalismul în aplicarea măsurilor.

5. Îmbunătățirea instruirii notarilor

- Organizarea periodică de seminare și instruirii pe teme legate de prevenirea spălării banilor.
- Dezvoltarea unor programe de formare specifice pentru notari, axate pe implementarea eficientă a măsurilor PCSB/FT.

Aceste recomandări pot contribui la consolidarea conformității și la creșterea eficienței notarilor în prevenirea spălării banilor și finanțării terorismului.

Membrii Corpului de control

Valentina CIORBA
Marcel CONOVAL
Viorica DOBULEAC
Irina GULIAN
Corina MANOLE
Fedora PALIC
Natalia STATI
Diana ZGARDAN

Ex.: Jana FRANCO

Tel.: 022 000 701 / 022 000 702